

Янка Тянкова/J. Tjankova

СЪВРЕМЕННИ ТЕНДЕНЦИИ В РАЗВИТИЕТО
НА ПРЕДПОСТАВКИТЕ ЗА ОТКРИВАНЕ НА
ПРОИЗВОДСТВО ПО НЕСЪСТОЯТЕЛНОСТ

*Modern trends in the development of the requirements
for commencing a bankruptcy procedure*

The article aims to present an underexplored part of the Trade Law, regarding the necessity for alterations in the requirements for commencing a Bankruptcy procedure while the accent is on the requirement for "traders feature" of the debtor.

*The prerequisites for commencing a Bankruptcy procedure can be differentiated in two separated groups: material legal and procedural legal prerequisites. The material prerequisites are trade features of the debtor and the insolvency or over debt (in **Kapitalovite Targovski Drugestva**). The procedural, also known as the formal prerequisite, of the trade Bankruptcy is a court decision, named an announcement court decision. These prerequisites have their analogues although to different degrees in the classical law systems.*

*The prerequisite "traders feature" of the debtor distinguishes significantly our Trade Law from the other law system where the Bankruptcy procedure can be commenced regarding any debtor who is in insolvency regardless of whether the debtor is a merchant or physical person. According to the **French Law** (Code de Commerce) the procedure can be commenced toward other persons who are not merchants: as craftsmen, physical persons who are farmers, persons working freelance or other physical persons. In the contemporary **German Law** is also significantly extended the range of legal subjects by including the physical persons and creation of a special Bankruptcy procedure which appears to be a contemporary aspect in the development of the procedure, which can be noticed with bigger certainty in the American Bankruptcy Law. The range of legal subjects includes: physical persons or physical persons with their spouses, who are farmers and comply with certain conditions; physical persons with regular income specifically determined in Chapter 13 in the US Code.*

Another specific procedure which has no analog in our current Trade Law System regarding Bankruptcy but has more contemporary and more detail oriented applications in the three legal systems is the procedure against the consumer. It is regulated in

detail in the German's Law for Bankruptcy from 1994 (InsO). A separated procedure which regulates the process for resolving of debt of physical persons exist in the US Law.

The prepared short review of the quite wide and detailed regulations in the French, German and American Bankruptcy Laws definitively reveal one clear and progressively developing trend – widening of the range of legal subjects regarding who can commence a Bankruptcy procedure.

Настоящата разработка има за цел да представи една неизследвана част в търговското право, отнасяща се до необходимостта от промяна в предпоставките за откриване на производството по несъстоятелност, като акцента е поставен върху предпоставката “търговско качество на длъжника”.

Аналитичният характер на изложението е представено в исторически и сравнителноправен аспект, съпоставяйки сходни правни институти в трите класически правни системи: немско право, френско право и англо-американско право. Целта на анализа е да се покажат общите корени (исторически връзки), но и сходната им уредба в чуждите законодателства, като акцент се постави върху възможните за усъвършенстване в правната уредба, чрез детайлизиране на разпоредбите.

1. Предпоставки за откриване на производството по несъстоятелност според сега действащия ТЗ.

Разкриването на несъстоятелността като правен институт на съвременното ни търговското право несъмнено трябва да започне от изясняване съдържанието на предпоставките за нейното прилагане.

Предпоставките за откриване на производството по несъстоятелност по традиция наследени от стария ни търговски закон могат да се обособят в две групи: материалноправни и процесуалноправни. Преплитането на материалноправни и процесуалноправни норми е характерна особеност, белязала производството по несъстоятелност, предаваща му специфичен облик, който го причислява към сложните и комплексни институти на търговското право. Несъстоятелността се определя като вид граждански процес, разновидност на изпълнителния процес, но по предпоставки и цел има материалноправен характер¹.

Материалните предпоставки са търговско качество на длъжника и неплатежоспособност или свръхзадълженост (при капиталовите търговски дружества).

Процесуалната или още наричана формална предпоставка на търговската несъстоятелност е съдебното решение, наречено обявително съдебно решение.

Наличието на трите предпоставки и то кумулативно, е необходимо условие, за да се открие производството по несъстоятелност. Наличието само на първите две материални предпоставки не е достатъчно условие, за откриване на производството, което означава, че законът не познава фактическа несъстоятелност². Съдът също не може да постанови съдебно решение, с което да открие производството, ако не съществуват първите две материални предпоставки.

Процедурата по откриване на производството по несъстоятелност има за предмет установяване именно на материалноправните предпоставки – търговско качество на длъжника и неговата неплатежоспособност, съответно свръхзадълженост³.

По отношение на предпоставките за откриване производството по несъстоятелност съвременния български законодател се доближава до разбирането на стария ни Търговски закон. Според старото ни търговско право материалните предпоставки засягат материално-правното положение на длъжника, действително придобитото от него качество на търговец и фактическото спиране на платките по търговско задължение. Те са елемент от материалноправното отношение на длъжника и засягат качеството на тия отношения, тяхното пораждане или погасяване. Тяхната наличност трябва да се установи по надлежен ред⁴.

Най-съществената промяна в сега действащия ТЗ се състои в определяне на предпоставките за откриване на производството по несъстоятелност. Запази се принципната позиция, определяща неплатежоспособността като общо основание за откриване на производството по несъстоятелност за търговец, независимо от неговия вид. Съгласно чл. 697а, ал. 2 ТЗ освен при неплатежоспособност производството по несъстоятелност се открива и при свръхзадълженост на ООД, АД, КДА. Така свръхзадължеността се установява като специално основание за откриване на производството по несъстоятелност на капиталовите търговски дружество, подобно на принципа, възприет в стария ни ТЗ. На практика обаче се създадоха няколко легални определения на понятието неплатежоспособност, чрез използване на няколко вида презумпции⁵. С измененията в чл. 608 ТЗ отпадна изискването паричното и изискуемо задължение по търговска сделка или с публичноправен характер (или задължение по частно държавно вземане) да бъде установено по основание във фазата по разглеждане на молбата за откриване на производството по несъстоятелност.

Съгласно чл. 608, ал. 2 ТЗ неплатежоспособността се предполага, когато длъжникът е спрял плащанията.

Според новата ал. 3 на чл. 608 ТЗ неплатежоспособността се предполага, когато длъжникът е платил или е в състояние да плати частично или изцяло само вземания на отделни кредитори. В ал. 3 на този текст е визирана нова оборима презумпция за неплатежоспособност: когато длъжникът е платил или е в състояние да плати частично или изцяло само претенциите на отделните кредитори.

Разгледаните материалноправни предпоставки за откриване на производство по несъстоятелност имат свой аналог и в някои от съвременните правни системи.

Съвременното *немско право* възприема неплатежоспособността и свръхзадължеността като предпоставки за откриване на производството по несъстоятелност. Неплатежоспособността е общо основание за откриване на производството съгл. § 17 (1) от InsO, което е налице, когато длъжникът не е в състояние за изпълни изискуемите си парични задължения. Тя се предполага, когато длъжникът е спрял

плащанията си §17 (2) от InsO. Специфично понятие в немското право е т.нар. “предстояща неплатежоспособност”. Предстояща е неплатежоспособността, когато е възможно длъжникът да не плати и от обстоятелствата може да се направи изводът, че той няма да е в състояние да изпълни съществуващите задължения към момента на настъпване на изискуемостта⁶.

Съвременното *френско право* приема, че предпоставката за откриване на производството е спиране на плащанията. Налице е когато длъжникът не изпълнява поради невъзможност да покрие изискуемия пасив с актива, който е на разположение⁷.

В *американското законодателство* също се използва понятието неплатежоспособност като предпоставка за откриване на производството, с тази разлика, че не е налице общо дефиниране на понятието, а казуистично изброени състави, при наличието на които може да се открие производството⁸.

Видно от направения твърде кратък сравнителен анализ (с оглед необходимостта да не се измества акцента в настоящата разработка), българският законодател при дефиниране на материалноправните предпоставки се е опитал да съчетае позитивното в исторически аспект и новите тенденции в сравнително-правен аспект, като приоритет е даден на историческата обвързаност на нашето производство с френската и немска правни системи, в частта относно несъстоятелността.

Съвременните тенденции в развитието на отделните правни системи вървят в една обща посока – дефиниране на предпоставките по такъв начин, че прилагането им да доведе до откриване на производството във възможно най-ранния момент, което би довело до ефективно провеждане на производството и постигане на целта при приключването му – справедливо удовлетворяване на кредиторите⁹.

2. Обща характеристика на предпоставката “търговско качество” на длъжника.

Разпоредбата на чл. 608, ал. 1 ТЗ определя общия облик на целия правен институт. Според действащото у нас търговско право само субекти на търговското право могат да бъдат обявявани в несъстоятелност – физически и юридически лица, които са търговци. Този принцип е възприет от стария ни търговски закон¹⁰.

От там и цялата несъстоятелност носи името “търговска”. Законодателят не прави разлика според основаниято, на което тези лица са придобили това свое търговско качество – според характера на извършваните сделки¹¹, според съдебната регистрация¹² или според обема и устройството на извършваната дейност. Следователно институтът е приложим не само спрямо физически и юридически лица, които са вписани в съдебните регистри като търговци, но и спрямо физически и юридически лица, които не са регистрирани като търговци (напр. сдружения и фондации)¹³, а са придобили търговско качество поради извършване от свое име, за своя сметка и по занятие на сделки (дейности) посочени в чл. 1, ал. 1 ТЗ¹⁴. В това

отношение някои автори ограничават кръга на търговците, спрямо които може да се открие производство по несъстоятелност само до кръга на вписаните в търговския регистър като търговци¹⁵. Ограничението на кръга търговскоправни субекти само до вписаните в търговския регистър противоречи на класическия принцип, възприет от старото ни търговско право, според който производството може да се инициира спрямо всички търговци, а не само спрямо вписаните в търговския регистър. Подобно ограничение не може да се създава и по пътя на логическото тълкуване на правните норми, тъй като липсва изрично законодателно ограничение. По принцип изключенията от това правило са изчерпателно дадени в ТЗ и извън посочените е недопустимо да се посочват нови.

Търговец по смисъла на ТЗ може да бъде всяко физическо или юридическо лице, което сключва търговски сделки по занятие¹⁶. Търговци са и търговските дружества и кооперациите (с изключение на ЖСК). За търговец се смята и всяко лице, образувало предприятие, което по предмет и обем изисква делата му да се водят по търговски начин, дори когато дейността не е посочена в чл. 1, ал. 1 ТЗ.

Вторият вид търговци, попадащи в тази група търговци по чл. 1, ал. 1 ТЗ са юридическите лица. Тук влизат: държавни и общински предприятия (фирми), които не са преобразувани в ЕТД по чл. 62 ТЗ; юридически лица с нестопанска цел; държавни учреждения; общини чрез общинските предприятия; държавата и др.

Търговци по чл. 1, ал. 2 ТЗ са търговските дружества и кооперации, (без ЖСК). Те са търговци според своята правно организационна форма, което означава, че за да възникне едно дружество не е необходимо да са налице предпоставките на чл. 1, ал. 1, за да го признае законът за търговец. То възниква от момента на вписването му в търговския регистър. Вписването има конститутивно действие. Съгласно чл. 63, ал. 1 ТЗ търговското дружество е обединение на две и повече лица за извършване на търговски сделки с общи средства. Те са признати от закона за юридически лица.

В тази група попадат и кооперациите, които също са признати от закона за търговци по правноорганизационна форма.

Последните няколко промени в Закона за кооперациите доведе до включване в групата на търговците по чл. 1, ал. 2 ТЗ и на производни на кооперациите организации – това са кооперативните предприятия, които на основание чл. 52 ЗК могат да бъдат ЕООД или ЕАД; междukoоперативните предприятия, които могат да бъдат ООД или АД; кооперативните съюзи, които имат статут на кооперации.

Търговци по чл. 1, ал. 3 ТЗ са търговци, образували предприятие, което по предмет и обем изискват делата им да се водят по търговски начин.

Ограничението, наложено с нормата на чл. 608, ал. 1 ТЗ определя и *специфичния облик* на несъстоятелността по нашето търговско право. De lege lata търговското качество на длъжника се явява основание и определяща предпоставка за прилагане на производството по несъстоятелност у нас.

3. Съвременни тенденции в приложното поле на несъстоятелността спрямо разширен кръг правни субекти.

Предпоставката “търговско качество” на длъжника отличава съществено нашето търговско право от другите правни системи, където производството по несъстоятелност може да се открие за всеки длъжник, който е неплатежоспособен, независимо от това дали е търговец или физическо лице и я доближава до френската система, която е възприела този принцип, но със значително повече модификации (изменение). Но дори и във *френската система* в съвременния ѝ аспект се забелязва значително отклонение от този принцип. Производството по несъстоятелност според Code de commerce може да се открие и спрямо други лица, които не са търговци. Такива са: всички занаятчии, които също са подчинени на това производство; За всички Юридически лица на гражданското право, независимо дали упражняват търговска дейност; За физически лица, занимаващи се със селскостопанска дейност за задоволяване не само на собствени, но и на семейни нужди; за лица, упражняващи свободна дейност и за други ФЛ, упражняващо независима професионална дейност.

В съвременното *немско право* също е разширен значително кръгът от правни субекти, спрямо които може да се открие производство по несъстоятелност и този кръг излиза извън рамките на качеството “търговец.” Те се отнасят за физическите лица и са групирани в две отделни части на немския закон: част девета, прилагаща се за физическите лица и особени малки производства и част десета, относно открити наследства и семейна имуществена общност.

Разширяването на кръга от правни субекти, чрез включване на физически лица и регламентирането на специално производство за провеждане на несъстоятелността се явява актуален съвременен аспект на развитието на производството, който се забелязва с още по-голяма категоричност в *американския закон за несъстоятелността*. Регламентирането на отделни процедури за различните групи лица се явява и специфична особеност, предопределена от тенденцията към казуистично изброяване на предпоставките в производството по несъстоятелност, включително и относно кръга лица, спрямо които може да се приложи. В този кръг влизат: физически лица или физически лица и техните съпрузи, които са селскостопански производители и отговарят на определени условия¹⁷; физически лица с регулярен доход, конкретно е определен в Глава 13 на U. S. Code.¹⁸

Следователно нашата правна система, в частта относно откриване на производството по несъстоятелност спрямо лица, притежаващи качеството търговец, се различава от германската система и англо-американската система, които допускат в несъстоятелност да бъдат обявени и лица, които нямат търговско качество¹⁹. Прокараната през последните години обща тенденция към уеднаквяване на законодателствата в европейски мащаб ще наложи промяна и в нашия ТЗ в посока към разширяване на кръга от лица, спрямо които може да се открие производство по несъстоятелност. Несъмнено това ще се наложи и от специфичните изисквания

на общия Европейски пазар, в който България вече се включи с присъединяването си към ЕС.

4. Разширяване на кръга от правни субекти, чрез включване на лицата по чл. 2 ТЗ.

Тези лица се ползват от привилегиата, предоставена им с ТЗ, да бъдат освободени от търговско качество. Тъй като това освобождаване за тях е една правна възможност, а не задължение, то те могат да придобият търговско качество на свое основание: по чл. 1, ал. 2 ТЗ, по чл. 1 ал. 3 ТЗ или да се регистрират като ЕТ. Но в тези случаи производството по несъстоятелност за тях ще се развие по общия ред предвиден в ТЗ за всички търговци. Липсата на отделна, опростена и специална процедура по несъстоятелност не им дава привилегиите, които дава универсалното принудително изпълнение. Те обаче се явяват данъчни субекти, в случаите когато извършват дейност, подлежаща на данъчно облагане по реда на специалните закони. Явяват се и субекти на осигурителното право. Подлежат на вписване в регистър БУЛСТАТ и в данъчния регистър. За всички тези публични задължения и тези към частни кредитори, спрямо тези лица може да започне индивидуално принудително изпълнение на различните кредитори, като те са лишени от възможността да ползват привилегиата на универсалното принудително изпълнение в лицето на института на несъстоятелността, което да им даде възможност да спрат индивидуалните принудителни изпълнения и да предприемат действия по своеобразно оздравяване и изчистване на задълженията, за да продължат дейността си. Тази възможност е успешно реализирана в немската, френска и американски правни системи.

В подкрепа на това становище следва да се представят примери от френското законодателство, което значително е надхвърлило класическото прилагане на предпоставката "търговско качество" на длъжника, чрез регламентиране на един сравнително разширен по своя обхват кръг от субекти, които са подчинени на това производство: **занаятчиите, селскостопански** производител или **всяко физическо лице, упражняващо професионална независима дейност, включително свободна професия**, подчинена на законово определен статут и регламент.

Сходна уредба съществува и в *американското законодателство*, макар аналогията да е условна. В Глава 12 на Кодекса за несъстоятелността (11, U.S.Code), е регламентирано уреждането на дълговете на фермерските семейства с постоянен годишен доход. Фермерските семейства са дефинирани като физически лица или физически лица и техните съпрузи, които са ангажирани във фермерство (обработка на земя, селско стопанство) и получават 50% от брутният си годишен доход от селско стопанство.

От друга страна, за тези правни субекти възможността да ползват производството по несъстоятелност, с оглед спиране на индивидуалните принудителни изпълнения срещу тях и провеждане на своеобразна оздравителна процедура, би се

явило една привилегия, предоставяща им възможност да запазят своята дейност и в така наречените трудни периоди. Нещо повече, в някои от чуждите законодателства (американското производство или немското право) е предвидена възможността за **“освобождаване от дълг” на тези лица**, което дава възможност на тези селскостопански производители, занаятчии и др. да “изчистят” задълженията си в хода на едно опростено производство и да продължат дейността си с нов старт.

5. Потребителска несъстоятелност

Другото особено производство, което няма никакъв аналог в сега действащата търговскоправна уредба у нас относно несъстоятелността, но намираща актуално и все по-детайлно приложение и в трите правни системи е **производството срещу потребители**.

То е уредено детайлно в немския Закон за несъстоятелността от 1994 г. (InsO) и има изключително голямо приложение в Германия през последните години. Правната регламентация е дадена в част девета от закона, като едно от особените производства, отнасящо се до физически лица и дребни производители. Приложното поле се разпростира върху субекти физически лица, които не упражняват никаква икономическа или само съвсем ограничена по обем, “незначителна икономическа дейност.” В абзац 2 на същия параграф е дефинирано понятието незначителна икономическа дейност: “Тя е незначителна тогава, когато видът, обхватът ѝ не изисква тя да бъде организирана по търговски начин. Това важи както за дружества на гражданското право, така и за еднолични предприятия, които не са вписани в търговския регистър и не осъществяват преобладаващо търговска дейност (така например упражняващи свободни професии).

Специфичният облик на това производство се изразява в различните значително по-опростени фази, през които то преминава.

Така разгледаното производство срещу потребителя в немското право няма никакъв аналог в българското законодателство, но *de lege ferenda* може да бъде ползвано като модел и в българското законодателство. Още повече, че то има аналог в американското и френско право, което налага изводи за необходимост в разграничаване и въвеждане на отделен модел, отделна опростена процедура спрямо този особен вид многобройни длъжници.

Отделно производство, регламентиращо процедурата за уреждане на дълговете на физическите лица съществува в американското право. То се прилага за *ФЛ, които имат постоянен, регулярен доход*, който включва ликвидни, необезпечени дългове в определен размер. Така длъжник, който има стабилни и постоянни доходи може да представи план за разсрочено плащане на вноски на своите дългове. Ако съдът одобри този план то длъжника ще може да изплаща дълговете, чрез вноските посочени в него, дори кредиторите да не са съгласни с това. Планът влиза в сила едва след потвърждаването му от съда. От този момент всички дългове се изплащат съобразно него. След като длъжника извърши всички плащания

съгласно плана, съдът го признава за *"свободен от дългове"*, които са предмет на плана с изключение на дълговете, които не могат да бъдат опростени. След приключване на процедурата по несъстоятелност длъжникът се освобождава от всички задължения, от които може да бъде освободен. Определени задължения съгласно закона за несъстоятелността не могат да бъдат опростени. Освобождаването от задължения прекратява действието на всяко, каквото и да било решение по отношение на този дълг и действа като сила на присъдено нещо по отношение на хирографарния дълг или всяко бъдещо действие.

Тези специфични производства имат свой аналог единствено с оздравителното производство по реда на чл. 696 и следващите от нашия ТЗ. Основната разлика се състои както в субекта, спрямо когото може да се инициира такова оздравително производство у нас – това е само търговец, не и ФЛ, така и в липсата на възможност за *"освобождаване от дългове"*, като легален правен инструмент. Този подход е доста различен от нашата гледна точка за последиците от икономическия провал на длъжника и затова у нас освобождаването от дълг не е познато като правен институт. Дотолкова, доколкото с оздравителния план кредиторите могат да разсрочат, отсрочат или опростят част от задълженията на длъжника, може да се търси някаква по-далечна аналогия.

Независимо от тези принципни различия в българско законодателство и чуждо законодателство, отнасящи се до кръга лица, спрямо които може да се открие производство по несъстоятелност, то рационалните елементи, насърчаващи разширяване на кръга от правни субекти, спрямо които може да се открие производство, засилените гаранции за кредиторите в хода на производството и регламентирането на отделните самостоятелни и опростени производства по несъстоятелност, спрямо различни групи лица (ФЛ и ЮЛ), могат да бъдат рационално използвани и от българския законодател.

Направеният кратък обзор на твърде обширната и детайлна регламентация на производството по несъстоятелност в немското, френско и американско право категорично разкриват една ясна и прогресивно развиваща се тенденция – разширяване на кръга от правни субекти, спрямо които може да се открие производството по несъстоятелност, установяване на по-детайлни критерии за разграничаване на тези лица, за да бъдат подведени под някое от тези производства по несъстоятелност.

Следователно нашата правна система, в частта относно откриване на производството по несъстоятелност спрямо лица, притежаващи качеството търговец значително изостава от германската система, френската и англо-американската системи, които допускат в несъстоятелност да бъдат обявени и лица, които нямат търговско качество. Прокараната през последните години обща тенденция към уеднаквяване на законодателствата в европейски мащаб ще наложи промяна и в нашия ТЗ в посока към разширяване на кръга от лица, спрямо които може да се

открие производство по несъстоятелност. Несъмнено това ще се наложи и от специфичните изисквания на общия Европейски пазар.

БЕЛЕЖКИ

¹ **Таджер, В.** Несъстоятелност по Търговския закон. С., 1996, с. 33

² **Ганев, В.** Систематичен курс по несъстоятелност. Т. 1. С., 1926, с.188 теорията на фактическата или потенциална несъстоятелност е възприета в старата френска доктрина и приема, че несъстоятелността е фактическо положение на търговец, спрял плащанията си по търговски парични задължения и е от изключително материално-правно естество. Съдът с обявителното съдебно решение не може да открие производство, ако не съществуват първите две материални предпоставки.

³ **Попова, В.** Коментар на Търговския закон. Част четвърта. Несъстоятелност. С., 1996, с. 22 и сл.

⁴ **Ганев, В.** Цит. съч., с. 184 и сл.

⁵ Авторски колектив под ред. на **проф.д-р. О. Стамболиев.** Търговска несъстоятелност. С., 2004, с. 25 и сл.

⁶ § 18 от InsO (1994); Вж: **Eickmann, D., Irschlinger, F., u. a.** Heidelberder Kommentar zur Insolvenzordnung, 4 Auf., C. F. Müller Verlag, s. 153 ff.

⁷ **Къосева, М.** Понятието “спиране на плащанията” в производството по несъстоятелност според Търговския закон. – Правна мисъл, 2004, № 2, с. 49 и сл.; Вж. **Eickmann, D., Irschlinger, F., u.a.** Heidelberder Kommentar zur Insolvenzordnung, 4 Auf., C. F. Müller Verlag, s. 142 ff, където е направен подробен коментар на всички предпоставки в производството по несъстоятелност.

⁸ При дефиниране понятието “неплатежоспособност” в § 32 от Кодекса за несъстоятелност (11, U.S.Code) се сочат конкретни, подробно изброени основания. Вж: www.law.cornell.edu/uscode

⁹ В този смисъл е и дефинирането на неплатежоспособността като общо понятие и в Проекта на законодателно ръководство относно правната уредба на несъстоятелността УНСИТРАЛ, според който длъжникът е неплатежоспособен, когато не е в състояние да обслужва дълговете и задълженията на длъжника надхвърлят стойността на активите му.

¹⁰ Вж. **Ганев, В.** Цит. съч., с. 199. Според автора нашето съвременно търговско право следва традициите на старото ни законодателство, което усвоява систематиката на латинското или френско наполеоново законодателство. Според чл. 649 ТЗ (стар) у нас могат да бъдат обявявани в несъстоятелност само търговци.

¹¹ Търговци по чл. 1, ал. 1 ТЗ, според характера на сключваните сделки.

¹² Търговци по чл. 1, ал. 2 ТЗ, според съдебната регистрация.

¹³ Вж. чл. 13, ал. 1, б “в” ЗЮЛНЦ

¹⁴ **Стефанов, Г.** Търговско право, В. Търново, 2005, с. 368.

¹⁵ Вж.: **Рачев, Ф.** Предпоставки на производството по несъстоятелност. – Търговско право, бр. 5/2004, с. 69. Авторът приема, че в производството по несъстоятелност може да бъде открито само спрямо ФЛ и ЮЛ, които са вписани в търговския регистър: ЕТ, търговец – публично предприятие, ТД и кооперации (без ЖСК). Това становище не може да бъде подкрепено, защото необосновано ограничава кръга на търговците, спрямо които може

да се инициира производството само до ЮЛ – търговци по чл. 1, ал. 2 ТЗ и до ФЛ, регистрирани като ЕТ. Според чл.1 ТЗ търговците са три основни вида, като от тях само ТД и Кооперациите са търговци според тяхната съдебна регистрация. За останалите две групи търговци се изисква наличие на определени материалноправни предпоставки, за да придобият търговско качество. Вписването е формална предпоставка. В предпоставките визирани в нормата на чл. 607а ТЗ въвежда предпоставката търговско качество, без да създава други ограничения. Този принцип е заимстван и от стария ни ТЗ (отм).

¹⁶ **Герджиков, О.** Коментар на Търговския закон. Книга първа. С., 1991, с. 40 и сл.

¹⁷ Производители, които получават 50% повече от brutния доход от селско стопанство и дълговете им не надвишават 1,5 мил. долара и третото условие е 80 % от техните дългове да произлизат от селскостопанска дейност. **Виж: Richard A.Mann, Barry S. Robertson**, Business law, Thomsom, South – western west, 2003, p. 638 и сл.

¹⁸ ФЛ, които имат ликвидируем необезпечен дълг на по-малко от 290 525 долара и обезпечен дълг на по-малко от 871 550 долара. Приблизително 29% от фалитите са по глава 13. Сумите по Глава 13 се актуализират на всеки три години по определен ред.

¹⁹ **Richard A. Mann, Barry S. Robertson**, Business law, Thomsom, South – western west, 2003, p. 744 и сл.